

İKTİSADA GİRİŞ I

Yrd. Doç. Dr. Yeşim ALİEFENDİOĞLU

A.Ü. Uygulamalı Bilimler Fakültesi Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü

INTERNATIONAL VALUATION STANDARDS COUNCIL

EKSİK REKABET PİYASASI

- Tam rekabet piyasalarında ortaya konulan şartların işlemediği ya da kısmen işlediği piyasalar eksik rekabet piyasaları olarak adlandırılır.
- Gerçek hayatta en fazla karşılaşılan piyasa türüdür.
- Bir malın fiyatı, piyasadaki alıcı veya satıcılardan biri ya da birkaçı tarafından değiştirilebiliyorsa, söz konusu piyasa eksik rekabet piyasasıdır.

EKSİK REKABET PİYASASI

- Uygulamada çok farklı ve fazla sayıda eksik rekabet piyasası bulunmaktadır.
- İktisat teorisine göre tam rekabetin en fazla önemsenen ve kârı en yüksek yapma konusunda en ciddi sonuçlarla karşılaşılan "Atomize Olma" koşulu eksik rekabet piyasalarının incelenmesi açısından öncelikle bu konuda değerlendirme yapılmaktadır.

EKSİK REKABET PİYASASI

- Türkiye’de otomotiv, beyaz eşya vb. piyasalarda üretici sayısının az olması sebebiyle bu piyasaların atomize olma özelliği yoktur.
- Reklamlar, standartlara uyulmaması, haberleşme yetersizlikleri şeffaflık ve homojenlik özelliklerini de ortadan kaldırmaktadır.

EKSİK REKABET PİYASASI TÜRLERİ

Tekel Piyasalar

- Bir mal piyasasında alıcı ve/veya üreticilerden (satıcı) biri fiyatı değiştirebiliyorsa o piyasaya tekel piyasa denir.
- Elektrik, su ve doğalgaz gibi ürünleri pazarlayan firmalar bu piyasa için örnek teşkil edebilir.
- Ayrıca bazı piyasalarda birden fazla firma anlaşma sağlayarak ve rekabeti ortadan kaldırarak monopol gücü yaratabilir. Karteller ve tröstler söz konusu monopoller için örnek olabilir.
- Uluslararası düzeyde OPEC (Organization of Petroleum Exporting Countries) kartel için en iyi örnek olabilir. Firmalar fiyat üzerinde anlaşmalarının ötesinde birleşerek bir monopol güç oluşturabilir. Söz konusu bu birlik ise Tröst olarak adlandırılır.

EKSİK REKABET PİYASASI TÜRLERİ

Diğer Eksik Rekabet Piyasaları

Oligopol Piyasalar

- Alıcıların çok, piyasaya hakim olan üretici (satıcı) firmaların ise az sayıda bulunduğu piyasa türüdür. Burada firmaların söz konusu malın fiyatını belirleyebilen ya da değiştirebilen satıcılar olduğu vurgulanmalıdır.
- Oligopol piyasada firma sayısının az olması, firmaların ortaya koyduğu fiyat, üretim, reklam gibi konularda birbirlerinden etkilenmeleri söz konusudur. Bu etkilenme karşılıklı bağımlılık olarak adlandırılır.